Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Факультет економіки та управління
Кафедра права, психології та сучасних європейських мов

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія
повна назва навчальної дисципліни

для підготовки студентів освітнього ступеня: бакалавр (молодший бакалавр, бакалавр чи магістр) року набору 2019

галузі знань: 07 Управління та адміністрування
шифр і назва галузі знань

спеціальності: 073 Менеджмент
шифр і найменування спеціальності

освітня програма / спеціалізація: Торговельний менеджмент
назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни: обов'язкова
обов'язкова чи вибіркова

Харків, 2019 рік

Розробник: Федотова Олена Володимирівна,
доцент кафедри права, психології та сучасних європейських мов, кандидат філософських наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р. _____ О. В. Федотова

підпис ініціали та прізвище

Керівник (гарант) освітньої програми Мірошніченко Юрій Вікторович,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва, кандидат технічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р. _____ Ю. В. Мірошніченко

підпис ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри права, психології та сучасних європейських мов

назва кафедри

протокол від 20.09.2019 р. № 3.

Зав. кафедри _____ М. М. Топоркова

підпис ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту, протокол від 20.09.2019 р. № 03.

Голова методичної комісії _____ Р. А. Чемчикаленко

підпис ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 Менеджмент, Фінанси, банківська справа та страхування, галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціалізації Торговельний менеджмент.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів цілісних уявлень про зародження та розвиток філософської думки, а також про сучасні філософські проблеми природи, людини і суспільства, оволодіння теорією та методологією пізнання суспільного розвитку, основними формами та методами наукового пізнання та сприяти формуванню загальних та фахових компетентностей.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичне світорозуміння про загальні принципи буття і пізнання, про ставлення людини до світу, система її узагальнених поглядів на світ у цілому і своє місце в ньому.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна відповідно до структурно-логічної схеми викладення дисциплін, передбачених навчальним планом, викладається перед такими курсами: «Психологія», «Правознавство», «Менеджмент». «Національні інтереси в геополітиці та геоекономіці».

Мова викладання – українська.

НАВЧАЛЬНИЙ ВІДДІЛ
ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ КНТЕУ

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях;

ЗК 2. Здатність використання комунікативних технологій в менеджменті підприємства;

ЗК 3. Здатність до практики та саморозвитку, працювати самостійно та автономно;

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК 10. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності, здатність працювати у міжнародному контексті;

ЗК 11. Навички здійснення безпечної діяльності, прагнення до збереження навколишнього середовища;

ЗК 12. Здатність діяти на основі етичних міркувань;

ЗК 10. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності, здатність працювати у міжнародному контексті;

ЗК 12. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

фахових компетентностей:

ФК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо;

ФК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності;

програмних результатів навчання:

ПРН 1. Застосовувати отриманні знання щодо своїх прав і обов’язків як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ПРН 2. Знати та розуміти форми та методи організації діяльності підприємства торгівлі;

ПРН 15. Здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та між культурності;

ПРН 16. Вміти планувати та прогнозувати діяльність підприємства торгівлі;

ПРН 17. Вміти організовувати колективну працю щодо досягнення місії підприємства торгівлі.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Філософія як специфічний тип пізнання

Філософія в житті людини і суспільства. Філософія і світогляд. Поняття світогляду. Раціональні, емоційні і вольові компоненти світогляду Різні типи світогляду. Філософський світогляд. Структура та специфіка філософського знання. Філософія і наука, науково і ненауково орієнтовані типи філософії.

Світоглядна і методологічна функції філософії. Складові світогляду. Філософія і мистецтво. Філософія і релігія. Філософія і загальний соціальний і індивідуальний людський досвід. Основні типи філософських орієнтацій.

Проблема предмету філософії. Соціально-культурна спрямованість філософського знання. Духовно-творча природа філософії. Аксіологічний вимір філософії. Філософія в системі культури. Філософія і релігія. Філософія і мистецтво. Філософія і етика. Філософія і пізнання людини.

Тема 2.1. Історія філософської думки. Філософія стародавнього Сходу. Антична філософія

Передумови виникнення філософії в Індії. Кастова система індійського суспільства. Передфілософія ведичного періоду. Ведичний комплекс. Упанішади. Брахман і Атман. Пуруша.

Філософія епічного періоду. Махабхарата і Рамаяна. Філософські ідеї Бгагаватгіти. Поняття пуруші, пракриті, сансари і карми.

Виникнення класичних шкіл індійської філософії: веданта, йога, санкх'я, чарвака, ньяя, вайшешика. Релігійно-філософські школи Індії: буддизм, джайнізм, тантризм, індуїзм. Філософські погляди Шанкари. Індійські філософи 19–20 ст.: М. Ганді, Рамакрішна, Вівекананда, А. Гхош, Радхакрішнан.

Передумови виникнення філософії в Китаї. Соціальна етика китайської філософії. Філософія Книги Змін. Становлення китайської філософії. Філософія даосизму. Лаоцзи. «Дао де цзін». Філософські погляди Ян Чжу, Чжуанцзи, Лецзи. Вчення сюаньсюе (неодаосизм).

Філософія конфуціанства. Неоконфуціанство.

Космологія та діалектика античної філософії. Грецькі філософи про першооснову, походження і загальні організуючі початки світу. Атомізм. Основні школи і напрямки античної філософії. Елеати та апорії Зенона. Матеріалістичні й ідеалістичні трактування буття.

Антична філософія класичного періоду. Софістика. Вчення Платона про ідеї та державу. Філософія Аристотеля.

Філософія епохи еллінізму. Неоплатонізм. Філософія у Стародавньому Римі.

Характерні риси античної філософії.

Тема 2.2. Історія філософської думки. Специфіка філософії Середньовіччя та епохи Відродження

Виникнення та поширення християнства. Головні ідеї середньовічної філософії: теоцентризм, монотеїзм, ідея боголюдини, креаціонізм, провіденціалізм,

ідеї заповідей, первородного гріха та воскресіння душі. Середньовічний символізм і герменевтика. Одкровення і віра. Співвідношення філософії і теології. Середньовічне розуміння природи і загальної картини світу. Специфіка середньовічної науки. Людина в середньовічній філософії, трактування її духу, душі і тіла. Аскетизм як середньовічний моральнийідеал.

Християнський неоплатонізм. Східна патристика: Філон, Григорій Богослов, Іоанн Златоуст, Афанасій Александрійський. Західна патристика: Августин Аврелій, Амвросій Медіоланський та ін.

Схоластика. Філософські та теологічні погляди Фоми Аквінського. Філософія П. Абеляра, Р. Бекона, У. Оккама та ін. Дискусія про природу універсалій: номіналізм та реалізм. Середньовічний містицизм. Антропологізм і гуманізм філософії Відродження. Людина як творець власної природи і долі. Культ індивідуалізму і цінностей земного життя. Вільнодумство і скептицизм гуманістів Відродження, критика релігійного догматизму й аскетизму. Картина світу в епоху Відродження. Пантеїзм. Ідеї геліоцентризму і нескінченності Всесвіту. Політична філософія Відродження. Утопізм. Основні мислителі епохи: Дж. Бруно, Л. Валла, М. Кузанський, Т.Кампанелла, Л. да Вінчі, Н. Макиавелли, М. Фічіно, Піко де Мірандола, Ф. Петрарка, Е. Роттердамський,Т. Мор.

Тема 2.3. Історія філософської думки. Філософія Нового часу та Просвітництва

Експериментально-математичне природознавство – основна орієнтація філософії XVII сторіччя. Вчення Ф. Бекона про природу помилкового мислення. У пошуках універсального методу наукового пізнання і достовірних критеріїв істини. Філософія природи, формування механістичної картини світу.

Проблема субстанції. Раціоналістична філософія Р. Декарта. Принцип «Cogitoergosum». «Монадологія» Г. Лейбніца. Пантеїзм Б. Спінози. Механістично- матеріалістична картини світу. Соціально-політичні ідеї і концепції Нового часу. Філософія Т. Гоббса, і Дж. Локка. Суб'єктивний ідеалізм Дж. Берклі та Д.Юма.

Реформація і криза ортодоксально-католицької ідеології. М. Лютер проти містики католицизму.

Проблема людини в філософії Просвітництва. Ф. Вольтер – ідеолог Просвітництва. Ш. Монтеск'є про визначальні причини життя людства. Ж. Ж. Руссо та його філософсько-педагогічні ідеї. «Енциклопедія» Д. Дідро. Ж. Ламерті – засновник французького матеріалізму. «Система природи» П. А. Гольбаха. Особливості механістичної ідеології в гуманітарних та природничих науках.

Тема 2. 4. Історія філософської думки. Класична німецька філософія

Місце німецької класичної філософії в історії філософської думки. «Коперніканський переворот» І. Канта. Обґрунтування Кантом всезагальної необхідності наукового знання. Людина як "громадянин двох світів". Природа і свобода. Теоретичний та практичний розум.

Суб'єктивний ідеалізм та діалектика Й.-Г. Фіхте. Філософія тотожності Ф. Шеллінга.

Філософська система та діалектичний метод Г.В.Ф. Гегеля. Гегель про закономірності становлення, історії, культури, людини. Тотожність буття і мислення.

Антропологічний матеріалізм та гуманістична спрямованість філософії Л. Фейєрбаха. Діалектика чуттєвого і раціонального. Критика релігії християнства.

Тема 2.5. Історія філософської думки. Постклассична філософія сер. XIX–поч. XX ст. та основні напрямки філософії XX-XXIст.

Марксизм: головні ідеї та історична доля. Проблема відчуження. Вирішення проблеми свободи в марксизмі. Ідеологіям марксизму. Історичний та діалектичний матеріалізм.

Ірраціоналізм філософії А. Шопенгауера. Зародження екзистенціальної тенденції в філософії С. К'єркегора.

«Перший позитивізм»: О. Конт, Г. Спенсер. Дж. Міль. Емпіріокритицизм: основні ідеї та причини впливу серед природознавців. Неопозитивізм та постпозиитивізм. Прагматизм.

Неокантіанство.

«Філософія життя». «Воля до влади» та концепція «надлюдини» у філософії Ф. Ніцше. Інтуїтивізм А. Бергсона.

Основні гуманістичні тенденції у філософії XX століття: екзистенціалізм, персоналізм, філософська антропологія та ін. Психоаналіз та неомарксизм.

Соціологічні погляди М. Вебера.

Феноменологія Е. Гуссерля. Фундаментальна онтологія М. Хайдеггера.

Філософська герменевтика.

Філософський містицизм у XX столітті.

Логічний позитивізм і аналітична філософія. Критичний раціоналізм К. Поппера. Філософія науки. Теорії «постіндустріального суспільства» та філософський футуризм. «Римський клуб».

Структуралізм та постструктуралізм. Семіотика. Структурна антропологія К.Леві-Строса. Переосмислення проблем влади у творчості М. Фуко. Граматологія Ж. Дерріда. Структурний психоаналіз Ж. Лакана. Постмодернізм.

Філософія на межі тисячоліть. «Кінець історії» Ф.Фукуями, «Зіткнення цивілізацій» С. Хантінгтона та «Велика шахова дошка» З. Бжезинського.

Тема 2.6. Українська філософія

Ранній період існування української філософії: дохристиянські часи. Філософська думка часів Київської Русі. Повість минулих літ. «Слово про Закон і благодать» митрополита Іларіона. Переклади релігійної та енциклопедично-світоглядної літератури. Оригінальні філософські пам'ятки: «Слово» Кирила Туровського, «Моління» Данила Заточника, «Послання Климента Смолятича. Філософська думка в Україні часів Відродження та бароко. Типові ознаки українського бароко. Філософсько-богословські ідеї Острозького центру: Герасима Смотрицького, Кирили Лукаріса, Івана Вишенського, Мелентія

Смотрицького та ін.. Філософські ідеї в Києво-Могилянській академії. І. Гізель, Ф. Прокопович, Г. Щербацький. Філософська творчість Г. С. Сковороди. Філософська думка України XIX – початку XX ст.. М. Костомаров, П. Куліш, І. Франко, Т. Шевченко. Національні ідеї Д. Донцова та В. Липинського.

Тема 3. Онтологія: проблема реальності буття

Сучасна картина світу. Буття як філософська проблема. Онтологія як філософське вчення про буття. Типи онтології: реалізм, матеріалізм, ідеалізм, монізм, дуалізм, плюралізм. Буття і небуття, буття і суще, буття і субстанція, буття і реальність. Основні онтологічні категорії: єдине і багатоманітне, ціле і частина, зміст і форма, одиничне і загальне, можливість ідійсність.

Багатомірність буття: природні, соціальні, духовні форми. Буття природи, його матеріальність, цілісність, детермінованість, просторово-часова організація. Простір і час.

Матерія як філософська категорія. Еволюційні процеси у Всесвіті, саморозвиток матерії, прогресивні і регресивні лінії еволюції. Життя як земний ікосмічний феномен, його сутність, походження, розмаїтість. Концепція ноосфери.

Тема 4. Гносеологія: знання як об'єкт філософського розуміння

Пізнання як проблема філософії. Біологічні, психологічні і соціокультурні основи пізнавальних процесів. Індивідуальна пізнавальна діяльність: чуттєве і раціональне в пізнанні; логіка й інтуїція; особистісне знання і досвід; розуміння. Пізнання в системі культури: місце пізнання в різних способах освоєння людиною світу – міфологічному, релігійному, містичному, практичному.

Вихідні принципи теорії пізнання. Суб'єкт та об'єкт пізнання, їх взаємозв'язок. Чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне, абстрактне і конкретне, раціональне та ірраціональне. Знання, мудрість та віра. Проблема істини. Критерії істини.

Проблема пізнаванності світу. Переконання, віра, думка в пізнавальній діяльності. Хиби, їхні джерела і можливості подолання.

Роль наукової раціональності в сучасному суспільстві. Наука як особливий тип пізнання, діяльності і соціальній організації. Єдність і розмаїтість наукових знань: природної технічної, соціально-гуманітарної науки. Ціннісні і цільові настанови наукового пізнання. Емпіричний рівень наукового дослідження і його основні методи: спостереження, експеримент, моделювання, статистичні методи.

Етапи наукового дослідження: проблема, факт, гіпотеза, концепція, теорія, ідея. Динаміка наукового знання: класична наука – некласична наука – постнекласична наука. Типи емпіричного наукового знання – наукові факти. Теоретичний рівень науки і його методи: уявний експеримент, ідеалізація, формалізація, системний підхід. Наукові гіпотези і теорії. Розвиток наукового знання; традиції, новації, революції в науці, наукові парадигми і їхня зміна. Наука в системі культури: світоглядні підстави науки; наукові картини світу,

стилі наукового мислення. Зміна наукових парадигм. Революції внауці.Специфіка методології гуманітарного пізнання.

Тема 5. Свідомість як філософська проблема

Свідомість і дух. Душа, дух, духовність. Свідомість в структурі людської життєдіяльності. Свідомість як гносеологічний, онтологічний та соціологічний феномен.

Проблема виникнення свідомості: історичний і індивідуально-буттєвий аспекти. Біологічні і соціальні передумови виникнення свідомості з точки зору суспільної науки і філософії. Свідомість і самосвідомість в раціоналістичному і ірраціоналістичному тлумаченні.

Свідомість і рефлексія. Структура свідомості: емоції, відчуття, сприйняття, почуття, мислення, воля, пам’ять. Образне і понятійне мислення. Інтуїція, уява, творчість. Мислення і мова. Мовний символізм. Свідомість і інтелект. Суспільна свідомість і колективний інтелект. Проблема штучного інтелекту.

Свідомість, свобода, творчість. Фрейдизм про співвідношення свідомого і несвідомого. Категорія ідеального як основа осмислення свідомості. Свідомість як реальність ідеального. Свідомість як суб'єктивна реальність.

Тема 6. Філософська антропологія: розуміння сутності людини

Унікальність та універсальність феномену людини в світі. Людина, її походження, природа і зміст буття. Людина та її місце у світі як предмет філософського осмислення. Проблема походження людини; людина як продукт природної і культурної еволюції; виникнення і сутність людської свідомості.

Багатомірність людської природи: її біологічні, соціальні і духовні компоненти. Людина як живий організм; біологічні основи видових, групових і індивідуальних особливостей людини. Людина як продукт соціального життя і культури: особистість людини, її свідомість і самосвідомість, потреби, інтереси, цінності. Проблема індивідуальної і соціальної свободи особи і прав людини. Духовно-екзистенційні та ціннісні аспекти і проблеми людського буття: життя і смерть, доля, добро і зло, любов, самітність, щастя, сенс життя.

Проблема «іншого Я». Поняття інтерсуб’єктивності. Проблема гуманізму, його історичні типи.

Тема 7. Аксіологія: людина в системі цінностей

Цінності в системі культури. Цінності як визначальна характеристика людського буття. Людина в системі цінностей. Цінності як ядро духовного світу людини. Проблема ціннісного вибору: переживання, потреби, емоції, віра, воля, ідеал. Цінність буття і життєвий смисл.

Цінності як регулятор поведінки людини. Цінності та ціннісні орієнтації.

Проблема обґрунтування універсальних цінностей і глобальні проблеми людства.

Тема 8. Предмет і завдання соціальної філософії

Соціальна філософія в системі філософського знання. Специфіка соціального пізнання. Предмет, об'єкт і функції соціальної філософії. Місце соціальної філософії в системі суспільних наук. Соціальна філософія і соціологія.

Соціальна філософія як методологія соціального пізнання й онтологія соціальної реальності. Статус істини в соціальному пізнанні. Антиномія антропо- і соціоцентризму в соціальному пізнанні.

Суспільна природа свідомості. Рівні суспільної свідомості. Сфери суспільної свідомості. Сучасний стан та перспективи розвитку українського суспільства.

Тема 9. Філософія культури.

Культура як соціальне, матеріально-духовне явище. Конкретно-історичні типи існування культури. Спадкоємність та новаторство у розвитку культури. Форми культури. Національне та загальнолюдське в культурі. Соціодинаміка культурного життя.

Рівноправність і діалог культур. Культура як система соціальних норм, цінностей та ідеалів. Соціальні інститути культури та її функції. Ідеал культурної людини.

Культура і релігія. Релігії світові та національні, монотеїстичні та політеїстичні, традиційні та нетрадиційні.

Тема 10. Філософія історії, цивілізації та майбутнього.

Сутність філософії історії. Філософське розуміння історичного процесу в історії філософії.

Різноманітність теоретичних моделей історичного процесу. Сучасні концепції історичного розвитку. Джерела і рушійні сили історичного процесу.

Варіантність історичного розвитку. Необхідність та випадковість, стихійне та свідоме в історії. Типологія історичного процесу.

Людська особистість та історія. Історична творчість. Свобода та відповідальність в історії. Різноманітність тлумачень поняття «цивілізація».

Філософське розуміння цивілізації. Цивілізація як економічне, політичне та соціокультурне утворення. Основні ознаки цивілізації.

Основні критерії визначення типів цивілізацій. Історичні типи цивілізацій.

Сучасна світова цивілізація, її характерні особливості, протиріччя. Поняття, структура цивілізаційних основ розвитку сучасного людства. Формаційне та цивілізаційне в розвитку сучасного людства. Інформаційне суспільство. Світова цивілізація - нова парадигма розвитку.

Прогрес і регрес. Місце та роль України в сучасному цивілізаційному процесі. Україна як цивілізація.

Майбутнє як філософська проблема, її світоглядні, науково-методологічні, морально-психологічні та духовно-культурні компоненти. Поняття футурології.

Соціальне передбачення та прогнозування – властивість людської свідомості. Типи прогнозів. Основні методи та функції прогнозування.

Основні футурологічні концепції. Завдання переходу від технологічної до антропогенної цивілізації. Універсальна концепція сталого розвитку. Глобальність як сутнісна ознака сучасної цивілізації та універсальність людської сутності. Глобалізація суспільних відносин і планетарної свідомості, їхні основні домінанти. Глобальні проблеми як сукупність соціоприродних протиріч у розвитку людства. Сутність, походження та основні типи глобальних проблем.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Тема дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
Тема 1. Філософія як специфічний тип пізнання	12	2	2			8							12	2				10						
Тема 2. Історія філософської думки.	74	14	10			50							76		2			74						
Тема 3. Онтологія: проблема реальності буття	12	2	2			8							14	2				12						
Тема 4. Гносеологія: знання як об’єкт філософського розуміння	14	2	2			10							12					12						
Тема 5. Свідомість як філософська проблема	10		2			8							12					12						
Тема 6. Філософська антропологія: розуміння	12	2	2			8							14		2			12						

Тема дисципліни	Обсяг у годинах																							
	денна форма												заочна форма											
	повна						скорочена						повна						скорочена					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		Л	СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС
сутності людини																								
Тема 7. Аксіологія: людина в системі цінностей	10		2			8							12					12						
Тема 8. Предмет і завдання соціальної філософії	12	2	2			8							8					8						
Тема 9. Філософія культури	12	2	2			8							10	2				8						
Тема 10. Філософія історії, цивілізації та майбутнього	12	2	2			8							10		2			8						
Усього годин / кредитів ECTS	**180/6**	**28**	**28**			**124**							**180/6**	**6**	**6**			**168**						

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2019/2020		2020/2021		2021/2022		2022/2023	
		осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна	осінь	весна
Денна повна	Лекційні заняття	28							
	Семінарські заняття	28							
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів	124							
	Усього годин	180							
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
		6							
Заочна повна	Лекційні заняття	6							
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)	168							
	Самостійна робота студентів	**180**							
	Усього годин								
Заочна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Тема дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах	
		денна форма	заочна форма
Тема 1. Філософія як спіцифічний тип пізнання	Філософія як спіцифічний тип пізнання	2	2
Тема 2. Історія філософської думки.	Філософія Стародавнього Сходу. Антична філософія	4	
	Специфіка філософії Середньовіччя та епохи Відродження	2	
	Філософія Нового часу та Просвітництва	2	
	Класична німецька філософія	2	2
	Постклассична філософія сер. XIX–поч. XX ст. та основні напрямки філософії XX-XXIст.	4	
Тема 3. Онтологія: проблема реальностібуття	Онтологія: проблема реальностібуття	2	2
Тема 4. Гносеологія: знання як об’єкт філософського розуміння	Гносеологія: знання як об’єкт філософського розуміння	2	
Тема 6. Філософська антропологія: розуміння сутності людини	Філософська антропологія: розуміння сутності людини	2	
Тема 8. Предмет і завдання соціальної філософії	Предмет і завдання соціальної філософії	2	
Тема 9. Філософія культури	Філософія культури	2	
Тема 10. Філософія історії, цивілізації та майбутнього	Філософія історії, цивілізації та майбутнього	2	
Усього		**28**	**6**

Лекційний матеріал доступний на Порталі навчальних ресурсів інституту: http://edu.kh.org.ua/course/index.php?categoryid=2740

5.2. Теми семінарських занять

Тема дисципліни	Тема семінарського заняття	Обсяг у годинах	
		денна форма	заочна форма
Тема 1 Філософія як специфічний тип пізнання	Філософія як специфічний тип пізнання	2	
Тема 2 Історія філософської думки	Антична філософія	2	

Тема 2 Історія філософської думки	Специфіка філософії Середньовіччя та епохи Відродження	2	2
	Філософія Нового часу та Просвітництва	2	
	Класична німецька філософія	2	
	Посткласична філософія сер. XIX–поч. XX ст. та основні напрямки філософії XX-XXI ст**.**	2	
Тема 3. Онтологія: проблема реальності буття	Онтологія: проблема реальності буття	2	
Тема 4. Гносеологія: знання як об'єкт філософського розуміння	Гносеологія: знання як об'єкт філософського розуміння	2	
Тема 5 Свідомість як філософська проблема	Свідомість як філософська проблема	2	
Тема 6. Філософська антропологія: розуміння сутності людини	Філософська антропологія: розуміння сутності людини	2	2
Тема 7. Аксіологія: людина в системі цінностей	Аксіологія: людина в системі цінностей	2	
Тема 8. Предмет і завдання соціальної філософії	Предмет і завдання соціальної філософії	2	
Тема 9. Філософія культури	Філософія культури	2	
Тема 10. Філософія історії, цивілізації та майбутнього.	Філософія історії, цивілізації та майбутнього	2	2
Усього		**28**	**6**

Завдання до практичних занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інститутуhttp://edu.htei.kh.ua/course/index.php?categoryid=2740

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять рекомендованої літератури.
4. Підготовка до семінарських занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Підготовка з обраної теми доповіді, презентації, реферати.

6. Контрольна перевірка особистих знань, запитання для самоконтролю.

Питання навчальної дисципліни, які пропонуються для самостійного вивчення за темами:

Тема 1. Філософія як специфічний тип пізнання

1. Місце філософії в системі духовної діяльності людини.
2. Раціональні, емоційні і вольові компоненти світогляду.
3. Філософія і наука, науково і ненауково орієнтовані типи філософії.
4. Філософія в системі культури.

Тема 2.1. Історія філософської думки. Філософія Стародавнього Сходу. Антична філософія

1. Культурно-історичні передумови зародження філософської думки в країнах Стародавнього Сходу.
2. Головні філософські школи Стародавньої Індії про людину та світ їїжиття.
3. Філософські школи Стародавнього Китаю. Конфуцій про людину та її виховання. Конфуціанство, даосизм і моїзм.
4. Даосизм про начала буття та ідеал мудреця.
5. Особливості філософування моїстів: онтологія, гносеологія, діалектика.

Тема 2.2. Історія філософської думки. Специфіка філософії Середньовіччя та епохи Відродження

1. Елейська школа: Ксенофан, Парменід і Зенон. Монотеїзм і скептицизм. Співвідношення буття і мислення, тілесного і духовного. Логіка як діалектика.
2. Вплив Емпедокла і Анаксагора на спрямування наукового і філософського мислення. Атомізм Левкіппа-Демокрита.
3. Софісти – перші вчителі мудрості. Протагор, Горгій та інші.
4. Радикальні зміни у світогляді при переході від античності до Середньовіччя.
5. Християнська апологетика. Християнська патристика. Святий Августин і формування фундаментів релігійно-філософської думки Середньовіччя.
6. Особливості арабської, середньо-азійської та юдейської філософії.
7. Гуманізм як провідна ідея епохи Відродження. Проблема індивідуальності людини.
8. Атомізм в культурі Відродження.
9. Антропоцентризм і проблема особистості.
10. Мішель Монтень – провісник Просвітництва.
11. Гуманістичні ідеї Еразма Роттердамського.

Тема 2.3. Історія філософської думки. Філософія епохи Нового часу та Просвітництва

Особливості духовних процесів в епоху Новогочасу.

1. Розвиток методології та гносеології у філософії Новогочасу.

2. Онтологія Нового часу про світобудову та місце в нійлюдини.
3. Антропологічні та соціальніідеї у філософії Нового часу.

Тема 2.4. Історія філософської думки. Класична німецька філософія

1. Характерні риси класичної німецької філософії.
2. Філософські погляди І. Канта.
3. Суперечливість філософії Г. Гегеля: Діалектичний. метод та консервативна система.
4. Антропологізм Л. Фейєрбаха.

Тема 2.5. Історія філософської думки. Постклассична філософія сер. XIX–поч. XX ст. та основні напрямки філософії XX-XXIст.

1. Марксизм: головні ідеї та історична доля. Проблема відчуження. Вирішення проблеми свободи в марксизмі. Ідеологія марксизму. Історичний та діалектичний матеріалізм.
2. Ірраціоналізм філософії А. Шопенгауера. Зародження екзистенціальної тенденції в філософії С. К'єркегора.
3. «Перший позитивізм»: О. Конт, Г. Спенсер. Дж. Міль. Емпіріокритицизм: основні ідеї та причини впливу серед природознавців. Неопозитивізм та постпозиитивізм. Прагматизм.
4. «Філософія життя». «Воля до влади» та концепція «надлюдини» у філософії Ф. Ніцше. Інтуїтивізм А. Бергсона.
5. Психоаналіз як одна із найвпливовіших течій XXст.

Тема 2.6. Українська філософія

1. Філософська думка в Київській Русі.
2. Філософія в Києво-Могилянській Академії.
3. Національна ідея в філософських творах XIX – XX ст.

Тема 3. Онтологія: проблема реальності буття

1. Онтологічні категорії: буття, небуття (ніщо), якість, кількість, міра, відношення, сутність, явище, річ, дійсність, можливість, необхідність, субстанція, екзистенція.
2. Філософський зміст категорії «матерія». Матерія і речовина. Матерія і рух. Основніформируху.

Тема 4. Гносеологія: знання як об'єкт філософського розуміння

1. Сутність та специфічні особливості пізнавальної діяльності.
2. Метод як усвідомлений спосіб пізнавальної діяльності.
3. Емпіричне, теоретичне, експериментальне дослідження і відповідні їм методи.

Тема 5. Свідомість як філософська проблема

1. Дух і свідомість.
2. Головні концепції походження свідомості. Свідомість як субстанція.

3. Свідомість як функція мозку і відображення дійсності.
4. Марксистська концепція свідомості.
5. Феноменологічна концепція свідомості.
6. Самосвідомість, її форми та структур

Тема 6 Філософська антропологія: розуміння сутності людини

1. Унікальність людини.
2. Життя і розум у контексті глобальної еволюції Всесвіту.
3. Натуралістична антропософія. Діалектика природи і проблема походження людини.
4. Світоглядно-методологічний зміст концепції антропогенезу.
5. Антропосоціогенез та його комплексний характер у сучасній науці.

Тема 7.Аксіологія: людина в системі цінностей

1. Цінності та їх функції в життєдіяльності суспільства ілюдини.
2. Р. Лотце про природу цінностей.
3. Сучасна класифікація цінностей.
4. Поняття антицінності.

Тема 8. Предмет і завдання соціальної філософії

1. Мир і війна в історії людства.
2. Загроза екологічної катастрофи.
3. Роль філософського прогнозування прогнозування.

Тема 9. Філософія культури

1. Культура і природа: проблема взаємовідносин.
2. Типологія культур.
3. Проблема міжкультурної комунікації.
4. Міжпоколінна взаємодія як засіб передачі культурних цінностей.

Тема 10. Філософія історії, цивілізації та майбутнього

1.Різноманітність теоретичних моделей історичного процессу.
2.Людська особистість та історія.
3.Глобальні проблеми як сукупність соціоприродних протиріч.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачені навчальним планом

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Навчальний рік	Поточний контроль (максимум – 60 балів, мінімум – 36)											Підсумковий контроль	Сума
	Усього	У тому числі за темами											
2019/2020		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10		
	60	4	18	4	4	5	5	5	5	5	5	40	100

8.2. Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

Навчальний рік	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)				Підсумковий контроль	Сума
	Усього	у тому числі за видами активності				
2019/2020		Підготовка доповіді з мультимедійною презентацією	Тестування	Виконання контрольної роботи		
	60	15	15	30	40	100

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: оцінювання на семінарських заняттях, поточне тестування, виконання контрольної аудиторної роботи тощо;
- для студентів заочної форми навчання: виконання індивідуальної контрольної роботи, участь у аудиторних заняттях, тестування.

Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання програми дисципліни «Філософія» (відпрацювання всіх практичних занять) і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше 36 балів.

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамен;
- для студентів заочної форми навчання: письмовий екзамен

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА (ОСНОВНА, ДОПОМІЖНА)

10.1. Основна література

1. Данильян О. Г. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2015. – 432 с.

2. Основи філософії: навчальний посібник / Л. О. Сандюк, С. П. Симоненко, О. В. Сулим, М. Ф. Шмиголь, Н. В. Щубелка, Ю. С. Юшкевич / за ред. М.Ф. Шмиголя. – Київ: Центр учбової літератури, 2017 – 412 с.

10.2. Допоміжна література

3. Губерський Л. В. Філософія: Історія, суспільство, освіта : підручник / Л. В. Губерський, В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – Київ : Київський університет, 2011. – 575 с.

4. Кодьєва О. П. Мистецтво як змінена форма свідомості : навчальний посібник / О. П. Кодьєва. – Київ : Вид-во Європейського університету, 2012. – 206 с.

5. Козьмук Я. Р. Філософія : навчальний посібник / Я. Козьмук, О. Задубровська. – Чернівці : Рута, 2012. – 139 с.

6. Людина в сучасному світі : колект. моногр. / за загальною редакцією В. П. Мельника. – Львів : Львівський національний університет ім. І. Франка, 2012. – 346 с.

7. Місце філософії в інтелектуальних традиціях Сходу / Ю. Ю. Завгородній та ін. – Київ : Наукова думка, 2013. – 246 с.

8. Попович М. Бути людиною / Мирослав Попович. – Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2013. – 223 с.

9. Руденко С. В. Сучасні методологічні концепції дослідження історії української філософії : монографія / С. В. Руденко. – Київ : Київ. ун-т, 2012. – 279 с.

10. Шелепу М. О. Філософія : навчальний посібник. Рекомендовано МОН України. / М. О. Шелепу. – Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. – 348 с.